

Landsbygds- och infrastruktur-
departementet
c/o Regeringskansliet

Länsstyrelsen Skånes yttrande över slutbetänkandet Sysselsättning och boende på landsbygden - Juridiska personers förvärv av jordbruksmark och en effektiv tillämpning av glesbygdsbestämmelserna (SOU 2025:82)

Er beteckning: LI2025/01360

Övergripande synpunkter

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att mycket starka skäl krävs för att genomföra ändringar i Jordförvärvslagen (JFL), förändringar som skulle innebära utökad möjlighet för aktiebolag att förvärva jordbruksmark.

De föreslagna förändringarnas potentiella vinster i form av kapitalförsörjning och underlättade ägarskiften överväger inte de risker som identifierats för markägarstrukturen, konkurrensneutraliteten mellan olika företagsformer eller jordbrukets långsiktiga utveckling.

Utredningens uppdrag innebar att:

- Analysera om investeringsintensiva djurhållande jordbruksföretag som drivs som AB skulle kunna förvärva jordbruksmark för att underlätta för företagsutveckling, kapitalförsörjning för investeringar och ägarskiften inom jordbruket. .
- Lämna förslag på hur man kan förhindra att bolag erhåller jordbruksmark genom testamente.
- Analysera och anpassa bestämmelserna för fysiska personers förvärv av jordbruksfastigheter i glesbygds- och omarronderingsområden.

Frågan om förvärv genom testamente är redan redovisad i tidigare delbetänkande, och Skåne saknar både glesbygds- och omarronderingsområden enligt jordförvärvslagen.

Skånes yttrande tar därför enbart ställning till frågan om bolagsförvärv av investeringsintensiva djurhållande jordbruksföretag.

Överväganden

Utredaren har genomfört en mycket gedigen genomgång av jordförvärvslagens tillkomst, dess nuvarande utformning och effekter, och har dessutom gjort jämförelser med andra länder.

Ävsikten med det utredda förslaget var att underlätta för företagsutveckling, kapitalförsörjning för investeringar och ägarskiften inom jordbruket.

Länsstyrelsen delar betänkandets slutsats att ökade möjligheter för vissa aktiebolag att förvärva viss jordbruksmark tvärtom riskerar att leda till negativa konsekvenser för jordbrukets utveckling samt bosättning och sysselsättning på landsbygden.

Priserna på mark skulle kunna öka och bidra till snabbare utslagning av små och medelstora jordbruksföretag. Förslaget gynnar inte heller generationsväxling eller leder till att fler vill bli lantbrukare.

Ägarbalans och konkurrensneutralitet

En ökad andel bolagsägd jordbruksmark riskerar att rubba balansen mellan privat och bolagsägt jordbruk. Detta kan leda till snedvriden konkurrens och driva upp priserna på jordbruksmark, vilket särskilt missgynnar små och medelstora företag.

Landsbygdsutveckling och sysselsättning

Förslaget riskerar att påskynda strukturomvandlingen i jordbruket, med negativa konsekvenser för sysselsättning, bosättning och livskraft på landsbygden.

Kapitalförsörjning

Utredningen visar att kapitalförsörjningen i grunden inte är beroende av associationsform. För bankerna är lönsamheten i företaget avgörande, inte om verksamheten bedrivs i aktiebolags- eller enskild företagsform.

Länsstyrelsen förordar, liksom utredningen, att hellre prioritera åtgärder riktade till fler företag, än smalt avgränsade åtgärder till vissa specifika företag, eftersom det skulle riskera robustheten i livsmedelsförsörjningen.

Ytterligare synpunkter i betänkandet

I stället för att ge ökade möjligheter för vissa aktiebolag att förvärva viss jordbruksmark pekar betänkandet på andra vägar för målen om att underlätta för företagsutveckling, kapitalförsörjning för investeringar och ägarskiftet inom jordbruket.

Betänkandet har i huvudsak tre olika förslag, vilka Länsstyrelsen också ställer sig bakom:

- Utredningen identifierar ett behov av nationella jordbrukspolitiska riktlinjer för markägarstrukturen. Genom tydliga riktlinjer kan tillämpningen av Fastighetsbildningslagen (FBL) i viss mån anpassas till dagens förutsättningar i enlighet med de nya riktlinjerna. Vid större förändringar bör det dock ske en översyn av regelverket för hela lagstiftningen.
- Utredningen finner vidare att bolagsformerna är långt ifrån konkurrensneutrala, det borde föranleda en översyn av skattelagstiftningen snarare än en uppluckring av JFL.
- Investeringsstödet skulle kunna behöva kompletteras med andra insatser. Utredningen ser exempelvis positivt på det arbete som pågår med att utreda möjligheterna till att ge jordbruksföretag stöd genom statliga kreditgarantier och anser att det vore en bättre lösning än att ändra i JFL.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektör Ola Melin med lantbruksutredaren Anders Ericson som föredragande. I den slutliga handläggningen har även livsmedelsstrategen Carlos Rojas Carvajal deltagit.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.